

Rapport

Datum: 8 april 2005

Rapportnummer: 2005/111

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), kantoor Alkmaar, het door de Belastingdienst gelegde beslag op zijn uitkering in december 2003 nog heeft geëffectueerd, ondanks het feit dat verzoeker het UWV er op 19 november 2003 telefonisch van op de hoogte heeft gesteld dat de rechter op 14 november 2003 heeft ingestemd met zijn verzoek om toepassing van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP). Verzoeker is van mening dat het UWV naar aanleiding van zijn melding zelf actie had moeten ondernemen om deze melding te verifiëren en niet had moeten afwachten tot op 11 december 2003 van de bewindvoerder een afschrift van de uitspraak werd ontvangen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Verzoeker, die van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) een uitkering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) ontving, werd er door het UWV bij brief van 14 november 2003 van op de hoogte gesteld dat door de Belastingdienst te Alkmaar op 3 november 2003 beslag was gelegd op zijn uitkering. Het UWV gaf aan verplicht te zijn een deel van verzoekers uitkering in te houden en rechtstreeks te betalen aan de beslaglegger. Rekening houdend met de voor verzoeker vastgestelde beslagvrije voet zou het UWV in de maand december 2003 het bedrag van de vordering, € 337, in één keer aan de beslaglegger betalen.

Naar aanleiding van deze brief nam verzoeker, op 19 november 2003, telefonisch contact op met het UWV om te laten weten dat eventuele inhoudingen op zijn uitkering niet rechtsgeldig waren; de Rechtbank te Alkmaar had op 13 november 2003 de definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling op grond van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) uitgesproken. Hierop had het UWV aangegeven pas actie te kunnen ondernemen als hiervan schriftelijk bericht was ontvangen.

2. Omdat in december 2003 toch de inhouding van € 337 plaatsvond diende verzoeker hierover, bij brief van 25 januari 2004, een klacht in bij het UWV. Hij refereerde aan het hiervoor al genoemde telefoongesprek en wees het UWV erop dat hij door het handelen van het UWV nu niet in staat was de maand december aan zijn bewindvoerder af te dragen. Ook wees hij het UWV erop dat het UWV zelf had kunnen verifiëren dat de WSNP van toepassing was, dit omdat alle rechtbanken hiervan lijsten bijhouden. Verzoeker verzocht het UWV bedoeld bedrag binnen tien dagen na dagtekening van zijn brief op zijn rekening te storten.

3. Bij brief van 27 februari 2004 gaf het UWV een reactie op de klacht. Het UWV gaf aan dat verzoeker er door het UWV bij brief van 14 november 2003 van op de hoogte was

gesteld dat door de belastingdienst beslag was gelegd op zijn uitkering. Verzoeker had hierop op 19 november 2003 telefonisch gereageerd met de mededeling dat er sprake was van schuldsanering en dat de inhouding derhalve niet terecht zou zijn. De UWV-medewerker heeft vervolgens aangegeven dat het UWV schriftelijk bericht nodig had voordat het beslag kan worden gewijzigd. Op 11 december 2003 ontving het UWV, per fax, een afschrift van het vonnis van verzoekers bewindvoerder; hieruit bleek dat de gelegde beslagen kwamen te vervallen. Op dat moment was de uitkering van december 2003 echter reeds verwerkt, zo gaf het UWV aan. Het UWV achtte verzoekers klacht daarom ongegrond.

4. Bij brief van 7 maart 2004 wendde verzoeker zich met een klacht tot de Nationale ombudsman. Hij beklagde zich erover dat het UWV, ondanks de mogelijkheden die er zijn om te verifiëren of de WSNP van toepassing is, na verzoekers telefonische melding geen actie had ondernomen met als gevolg dat het beslag in de maand december 2003 nog ten uitvoer werd gelegd. Verzoeker gaf aan door dit handelen van het UWV te zijn benadeeld daar het, naar zijn mening ten onrechte, ingehouden bedrag nu niet aan zijn bewindvoerder kon worden afgedragen.

5. Op 7 april 2004 legde de Nationale ombudsman de klacht voor aan het UWV met het verzoek hierop een reactie te geven. Ook verzocht hij het UWV aan te geven of het UWV, zoals verzoeker suggereerde, beschikt over mogelijkheden om op korte termijn te verifiëren of de WSNP van toepassing is.

Na herhaald rappel gaf het UWV, bij brief van 16 juni 2004, een reactie op de klacht. Het UWV gaf aan dat verzoeker tijdens het telefoongesprek dat op 19 november 2003 plaatsvond was verzocht om schriftelijk bewijs van de schuldsanering. Tevens was aangegeven dat de bewindvoerder, als die er was, het UWV een kopie van de uitspraak moest toezenden. Verzoeker had hierop laten weten dat de schuldsanering was geregistreerd en dat het UWV deze op internet moest opzoeken, zo gaf het UWV verder aan. De naam van de bewindvoerder had verzoeker niet genoemd. Hij had zelf het gesprek beëindigd.

Ook gaf het UWV aan dat, op grond van de Faillissementswet (FW), met ingang van de dag van de uitspraak over toewijzing van het schuldsaneringsregiem alle gelegde beslagen op de uitkering komen te vervallen en dat het UWV niet meer aan de schuldenaar (cliënt) mag betalen. Daarnaast moet het UWV de betalingsinstructies van de bewindvoerder opvolgen. Omdat er bij het UWV geen gegevens over de schuldsanering of over de bewindvoerder bekend waren kon geen actie worden ondernomen, zo liet het UWV verder weten. Daarom achtte het UWV de klacht van verzoeker ongegrond.

Ten slotte gaf het UWV nog aan niet de mogelijkheid te hebben om de toepasselijkheid van de WSNP via internet te verifiëren; wel kon het UWV, indien de naam van de bewindvoerder hem bekend was, de uitspraak bij hem/haar opvragen.

6. Bij faxbericht van 18 juni 2004 legde de Nationale ombudsman enkele nadere vragen voor aan het UWV. De Nationale ombudsman wees het UWV erop dat, op grond van artikel 293 FW, van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling, alsmede van enkele andere gegevens, onverwijld aankondiging wordt gedaan in de Staatscourant en enkele nieuwsbladen. Ook wordt, op grond van artikel 294 FW, bij elke rechtbank een openbaar register gehouden met betrekking tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Via de website www.rechtspraak.nl zijn deze gegevens over een aantal weken raadpleegbaar. Ook zijn de gegevens van schuldsaneringsregelingen door een ieder te raadplegen via de website van de Raad voor de Rechtsbijstand. De Nationale ombudsman verzocht het UWV onder meer aan te geven of deze mogelijkheden bij hem bekend waren en om, in het bevestigde geval, aan te geven waarom deze gegevens blijkens de reactie van het UWV op de klacht voor het UWV niet beschikbaar zijn.

Verder verwees de Nationale ombudsman naar de reactie van het UWV dat met ingang van de dag van de uitspraak alle gelegde beslagen op de uitkering komen te vervallen. De Nationale ombudsman gaf aan dat dit naar zijn mening betekende dat de inhouding, die enkele weken na de uitspraak plaatsvond, niet rechtsgeldig was en dat het UWV daarom was gehouden de beslaglegging ongedaan te maken. Dat het UWV niet eerder dan op 11 december 2003 bericht van de bewindvoerder ontving doet hieraan niet af; de beslaglegging was achteraf gezien niet rechtsgeldig, zo gaf de Nationale ombudsman verder aan. Het UWV werd verzocht hierop een reactie te geven.

Ten slotte verzocht de Nationale ombudsman het UWV, aan te geven welke maatregelen ten behoeve van verzoeker zouden worden genomen indien het UWV zich kon vinden in de stelling dat de beslaglegging op verzoekers uitkering in december 2003 niet rechtsgeldig kon plaatsvinden.

7. Bij e-mailbericht van 28 juli 2004 gaf het UWV een reactie. Het UWV gaf aan dat de mogelijkheden om via internet publicaties over schuldsaneringsregelingen en het intrekken van beslag op uitkering te raadplegen, hem bekend zijn. Het UWV zag hierin echter geen aanleiding om zijn werkwijze op dit punt aan te passen daar het beleid van het UWV is dat niet iedere medewerker over internet beschikt. Bovendien worden geen mutaties verricht op basis van gegevens die langs die weg openbaar zijn gemaakt. Dit zou, zo gaf het UWV verder aan, naar verwachting ook niet veranderen omdat mutaties pas mogen worden doorgevoerd als het UWV daarvoor bewijsstukken heeft met een handtekening erop.

Verder bevestigde het UWV dat met ingang van de dag van de uitspraak de beslagen op de uitkering komen te vervallen. Het UWV was zich ervan bewust dat de beslaglegging achteraf niet rechtsgeldig was, maar gaf aan pas actie te kunnen ondernemen als het op de formele manier op de hoogte was gebracht door belanghebbende.

8. Omdat het UWV had nagelaten aan te geven welke maatregelen het ten behoeve van

verzoeker ging nemen nu het, met de Nationale ombudsman, van mening was dat de beslaglegging op verzoekers uitkering in december 2003 niet rechtsgeldig had plaatsgevonden, verzocht de Nationale ombudsman het UWV alsnog om een reactie op dit punt.

Bij e-mailbericht van 27 augustus 2004 gaf het UWV aan dat een verzoek bij de Belastingdienst was neergelegd om een bedrag van € 337 aan het UWV terug te storten. Zodra dit bedrag door het UWV zou zijn ontvangen zou het aan de bewindvoerder worden overgemaakt.

Het UWV gaf verder aan hiermee niet te erkennen dat door hem niet juist was gehandeld. Het UWV was - nog steeds - van mening dat correct was gehandeld.

9. Bij e-mailbericht van 31 augustus 2004 gaf het UWV, daarnaar gevraagd, nog aan dat sprake was van een zogenoemd vereenvoudigd beslag op grond van artikel 19 Invorderingswet 1990 (IW 1990).

Op 11 oktober 2004 ten slotte liet het UWV, daarnaar gevraagd, weten dat van de Belastingdienst nog geen reactie was ontvangen op het verzoek om terugbetaling, dit ondanks het feit dat de Belastingdienst inmiddels tweemaal was gerappelleerd.

10. Op 20 september 2004 deed de bewindvoerder de Nationale ombudsman, daarnaar gevraagd, een afschrift toekomen van het vonnis van de Rechtbank te Alkmaar van 13 november 2003. In dit vonnis werd onder meer aangegeven dat de rechtbank de definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling ten aanzien van verzoeker uitsprak en dat de gelegde beslagen vervallen werden verklaard.

11. Bij brief van 15 oktober 2004 legde de Nationale ombudsman enkele vragen voor aan het Ministerie van Financiën. De Nationale ombudsman verzocht het Ministerie aan te geven of een reeds ingestelde vordering op grond van artikel 19 IW 1990 naar de mening van het Ministerie ook valt onder de beslagen die door het vonnis vervallen zijn verklaard. Verder verzocht de Nationale ombudsman het Ministerie, indien het antwoord op de voorgaande vraag bevestigend luidde, aan te geven of het naar zijn mening aan de Belastingdienst of aan het UWV was om naar aanleiding van de uitspraak van de Rechtbank te Alkmaar maatregelen te nemen die ertoe strekten inhoudingen op verzoekers uitkering in ieder geval vanaf 1 december 2003 te staken.

Ten slotte verzocht de Nationale ombudsman het Ministerie aan te geven of het ertoe zou overgaan om, naar aanleiding van het verzoek van het UWV, een bedrag van € 337 aan het UWV te retourneren.

Bij brief van 11 november 2004 gaf het Ministerie van Financiën een reactie op de vragen. Het Ministerie gaf aan dat artikel 301, eerste lid, FW een verbod bevat tot het doen van een vordering ex artikel 19 IW 1990 door de ontvanger, indien sprake is van toepassing

van de schuldsaneringsregeling. Dit verbod houdt verband met het feit dat een vordering ex artikel 19 IW 1990 gezien wordt als een vereenvoudigde vorm van derdenbeslag. Dit standpunt leidt ertoe dat gelet op het derde lid van voormeld artikel, welk lid bepaalt dat de gelegde beslagen vervallen zodra de uitspraak tot vaststelling van een saneringsplan in kracht van gewijsde is gegaan, de ingestelde vordering ex artikel 19 IW 1990 door het vonnis tot toepassing van de schuldsaneringsregeling vervalst.

Verder gaf het Ministerie aan dat het op de weg gelegen had van zowel de Belastingdienst als het UWV om maatregelen te nemen teneinde de inhoudingen te staken, zodra bekend was dat sprake was van een definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling. Immers, als gevolg van de schuldsaneringsregeling was het beslag opgeheven en konden geen inhoudingen meer plaatsvinden. In de praktijk handelde de Belastingdienst zoals hiervoor was aangegeven. Waarom in dit geval door de Belastingdienst geen maatregelen waren getroffen, was het Ministerie niet bekend.

Ten slotte gaf het Ministerie aan dat de Belastingdienst was verzocht een bedrag van € 337 aan de bewindvoerder over te maken, hetgeen inmiddels was gebeurd.

II. Beoordeling

1. Verzoeker klaagt erover dat het UWV het door de Belastingdienst gelegde beslag op zijn WAO-uitkering in december 2003 nog heeft geëffectueerd terwijl hij het UWV er op 19 november 2003 telefonisch van op de hoogte had gesteld dat de WSNP vanaf 14 november 2003 op hem van toepassing was. Naar de mening van verzoeker had het UWV deze melding zelf moeten verifiëren en niet moeten afwachten tot door het UWV op 11 december 2003 een afschrift van de uitspraak was ontvangen; door naar aanleiding van verzoekers melding actie te ondernemen had het UWV kunnen en ook moeten voorkomen dat de inhouding in december 2003 nog plaatsvond. Verzoeker gaf aan zich door de handelwijze van het UWV benadeeld te achten, daar het naar zijn mening ten onrechte ingehouden bedrag nu niet aan zijn bewindvoerder kon worden afgedragen.

2. Titel III, Tweede afdeling van de Faillissementswet (FW) regelt de gevolgen van de toepassing van de schuldsaneringsregeling. Op grond van artikel 299, eerste lid, en sub a, FW werkt de schuldsaneringsregeling ten aanzien van vorderingen op de schuldenaar die ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan. Op grond van artikel 301, eerste lid, FW is een vordering van de ontvanger als bedoeld in artikel 19 van de Invorderingswet 1990 (IW 1990) niet toegelaten. Op grond van artikel 301, tweede lid, FW worden alle ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling tot verhaal van zijn schulden aangevangen executies geschorst. Het derde lid van artikel 301 FW ten slotte regelt dat de gelegde beslagen vervallen zodra de uitspraak, houdende de vaststelling van het saneringsplan, in kracht van gewijsde is gegaan, tenzij de rechter op voordracht van de rechter-commissaris of op verzoek van de bewindvoerder dan wel van de schuldenaar een vroeger tijdstip daarvoor heeft bepaald

(zie Achtergrond, onder 2). In het vonnis van de Rechtbank te Alkmaar van 13 november 2003 werd aangegeven dat de rechtbank de definitieve toepassing van de schuldsaneringsregeling ten aanzien van verzoeker uitsprak en dat de gelegde beslagen vervallen werden verklaard.

Op grond van artikel 4:2, tweede lid Algemene wet bestuursrecht (Awb) ten slotte verschaft de burger die bij een bestuursorgaan een aanvraag tot het geven van een beschikking indient de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen (zie Achtergrond, onder 1).

Ten aanzien van het verifiëren van de door verzoeker verstrekte informatie

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven.

4. Op 19 november 2003 meldde verzoeker het UWV telefonisch dat de rechtbank de toepassing van de schuldsaneringsregeling had uitgesproken en dat een inhouding op zijn uitkering over de maand december 2003 derhalve niet terecht zou zijn. Zoals door het UWV - onweersproken - werd gesteld, verstrekte verzoeker tijdens dit telefoongesprek geen nadere gegevens zoals de naam van de bewindvoerder; hij gaf slechts te kennen dat het UWV de gegevens over de schuldsanering op internet kon opzoeken.

Het UWV stond hierna een aantal mogelijkheden ter beschikking om, naar aanleiding van de telefonisch melding van verzoeker, te verifiëren of de WSNP op verzoeker van toepassing was; dit werd door het UWV ook erkend. Hiermee was overigens niet komen vast te staan dat de gelegde beslagen kwamen te vervallen daar dit alleen uit het vonnis bleek; wel had het UWV, op grond van de toepasselijke wettelijke bepalingen, kunnen vaststellen dat tenuitvoerlegging van het beslag niet langer mogelijk was.

In zijn reactie op dit punt gaf het UWV aan als beleid te hanteren dat geen mutaties worden verricht op basis van gegevens die via internet openbaar zijn gemaakt. Mutaties worden pas doorgevoerd als het UWV over schriftelijke bewijsstukken beschikt die - waar nodig - ondertekend zijn. Daarom verzocht het UWV verzoeker een afschrift van het vonnis over te leggen. Wanneer verzoeker de naam van zijn bewindvoerder had verstrekt, dan had het UWV een afschrift van het vonnis bij de bewindvoerder kunnen opvragen.

5. Onder de geschetste omstandigheden, in het bijzonder het feit dat verzoeker tijdens het hiervoor aangehaalde telefoongesprek niet nadere gegevens te verstrekken, is het niet onredelijk dat het UWV van verzoeker verlangde dat hijzelf het door het UWV benodigde schriftelijke bewijs leverde. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving impliceert niet dat het initiatief met betrekking tot het verwerven van de voor het bestuursorgaan benodigde informatie geheel van het bestuursorgaan uit moet gaan en dat

de betrokken burger hieraan geen enkele medewerking behoeft te verlenen. In dit verband kan naar analogie ook aansluiting worden gezocht bij hetgeen artikel 4:2, tweede lid Awb bepaalt ten aanzien van een aanvraag tot het geven van een beschikking.

In zoverre heeft het UWV niet in strijd met het beginsel van actieve en adequate informatieverwerking gehandeld.

De gedraging is behoorlijk.

Ten aanzien van de inhouding

6. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat bestuursorganen gevolg geven aan rechterlijke uitspraken. Dit brengt mee dat een bestuursorgaan aanwijzingen uit een rechterlijke uitspraak nauwgezet moet uitvoeren.

7. Op 13 december 2003 ontving het UWV alsnog een afschrift van het vonnis. Op dat moment had voor het UWV derhalve duidelijk moeten zijn dat het beslag in december 2003, achteraf gezien, niet rechtsgeldig had kunnen plaatsvinden. Hieraan werden door het UWV echter geen consequenties verbonden. Het UWV stelde zich, blijkens zijn reactie op de klacht, op het standpunt dat de beslaglegging - nu deze reeds ten uitvoer was gebracht - niet meer ongedaan gemaakt behoeft te worden. Niet eerder dan na herhaald verzoek van de Nationale ombudsman ging het UWV ertoe over alsnog actie te ondernemen teneinde uitvoering te geven aan het vonnis van de rechtbank. Hiermee heeft het UWV gehandeld in strijd met het vereiste van rechtszekerheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, kantoor Alkmaar, is

gegrond ten aanzien van:

- het niet uit eigen beweging uitvoeren van het vonnis van de rechtbank, wegens schending van het vereiste van rechtszekerheid;

niet gegrond ten aanzien van:

- het niet uit eigen beweging verifiëren van de door verzoeker telefonisch verstrekte informatie.

Onderzoek

Op 9 maart 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, gedateerd 7 maart 2004, van de heer G. te Heerhugowaard, met een klacht over een gedraging van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, kantoor Alkmaar.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen te Amsterdam, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd het Ministerie van Financiën een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Vonnis van de Rechtbank te Alkmaar van 13 november 2003.

Bericht van beslaglegging op verzoekers uitkering van 14 november 2003.

Klacht van verzoeker, gedateerd 25 januari 2004, gericht aan het UWV.

De reactie van het UWV op verzoekers klacht van 27 februari 2004.

Verzoekschrift van 7 maart 2004 gericht aan de Nationale ombudsman.

Standpunt van het UWV van 16 juni 2004.

Reactie van het UWV op de eerste nadere bevraging van de Nationale ombudsman, gedateerd 28 juli 2004.

Reactie van het UWV op de tweede nadere bevraging van de Nationale ombudsman, gedateerd 27 augustus 2004.

Reactie van het Ministerie van Financiën op vragen van de Nationale ombudsman, gedateerd 11 november 2004.

Reactie van het UWV op de derde nadere bevraging van de Nationale ombudsman, gedateerd 8 december 2004.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 4:2, tweede lid:

“De aanvrager verschaft voorts de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.”

2. Faillissementswet

Artikel 299, eerste lid en sub a:

“1. De schuldsaneringsregeling werkt ten aanzien van:

a. vorderingen op de schuldenaar die ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan;”

Artikel 301, eerste, tweede en derde lid:

“ 1. Een vordering van de ontvanger als bedoeld in artikel 10 van de Invorderingswet 1990 (Stb. 221) is niet toegelaten.

2. Alle ten tijde van de uitspraak tot de toepassing van de schuldsaneringsregeling tot verhaal van zijn schulden aangevangen executies worden geschorst.

3. De gelegde beslagen vervallen zodra de uitspraak, houdende de vaststelling van het saneringsplan, in kracht van gewijsde is gegaan, tenzij de rechter op voordracht van de rechter-commissaris of op verzoek van de bewindvoerder dan wel van de schuldenaar reeds een vroeger tijdstip daarvoor heeft bepaald. De inschrijving van een desbetreffende, op verzoek van de bewindvoerder af te geven verklaring van de rechter-commissaris machtigt de bewaarder van de openbare registers tot doorhaling.”